

Beretning afgivet af Udvalget for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri den 0. maj 2005

2. udkast

Beretning

over

Forslag til folketingsbeslutning om forbud mod (visse) antibiotikaresistente gmo'er

[af Per Clausen (EL) m.fl.]

1. Indledning

Fødevareudvalget har under et samråd med fødevareministeren den 6. februar 2008 om rådsmøde (landbrug og fiskeri) den 18. februar januar 2008 drøftet 3 forslag til Rådets beslutning om tilladelse til markedsføring af produkter, der indeholder, består af eller er fremstillet af genetisk modificeret majs, og som alle indeholder antibiotikaresistensgenet nptII. I forbindelse med denne drøftelse er der rejst spørgsmål om, hvorvidt markørgenet nptII kun overfører resistens til antibiotika, som har ingen eller kun ringe terapeutisk værdi i human medicin og begrænset anvendelse på bestemte områder af veterinær medicin.

På det seneste er der blevet sat spørgsmålstegn og dermed skabt usikkerhed omkring det videnskabelige grundlag for godkendelse af gmo'er med antibiotikaresistente markørgener og betydningen heraf i forhold til den medicinske behandling. Der er samtidig et stort ønske om at gøre brug af gmo'er, f.eks. på foderområdet. Fødevareministeren har derfor den 17. april 2008 afholdt et arrangement, der skulle belyse disse problemstillinger.

Endelig har Fødevareudvalget den 7. maj 2008 afholdt en høring om gmo'er med antibiotikaresistente genmarkører, hvor udvalget havde mulighed for at høre eksperterne udtale sig om emnet og stille spørgsmål til eksperterne.

2. Udvalgsarbejdet

Møder

Udvalget har behandlet beretningen i <> møder.

Samråd

Fødevareudvalget har under udvalgets arbejde på alm. del stillet 1 spørgsmål til fødevareministeren til mundtlig besvarelse, som denne har besvaret i et samråd med Fødevareudvalget den 27. februar 2008.

Spørgsmål

Udvalget har ligeledes under udvalgets arbejde på alm. del stillet 3 spørgsmål til fødevareministeren til skriftlig besvarelse, som ministeren har besvaret.

En oversigt over bilag, spørgsmål og fødevarerministerens svar på udvalgets alm. del, som har relevans for beretningen, er optrykt som bilag til beretningen.

3. Politiske bemærkninger

Et flertal i udvalget (S, DF, SF, RV og EL) fastholder, at man skal undgå anvendelse af gmo'er, der kan have uønskede virkninger på menneskers sundhed og miljøet.

Socialdemokratiets, Dansk Folkepartis, Socialistisk Folkepartis, Det Radikale Venstres og Enhedslistens medlemmer af udvalget bemærker, at resistens mod antibiotika er et alvorligt og voksende problem. Derfor bør der gribes ind over for alle tiltag, som kan medføre øget risiko for antibiotikaresistens.

En række gmo'er er udstyret med en antibiotikaresistent markør. Flertallet anerkender, at EFSA ud fra forsigtighedsprincippet opdeler antibiotikaresistensmarkører i tre grupper og konstaterer, at EFSA ikke mener, der er grund til at forbyde eller begrænse brugen af antibiotikaresistente markører, der både er vidt udbredt blandt mikroorganismer i miljøet og levende organismer og som overfører resistens til antibiotika, som har ingen eller kun ringe terapeutisk værdi i human medicin og kun begrænset anvendelse på bestemte områder af veterinær medicin. (MPU alm. del – bilag 149 2008-2009 2. samling).

S, DF, SF, RV og EL er af den opfattelse, at når det handler om vurderingen af antibiotikas anvendelse og terapeutiske betydning, ligger den faglige kompetence hos WHO og EMEA. Derfor er det flertallets opfattelse, at antibiotikaresistente markører kun kan godkendes til markedsføring, hvis WHO og EMEA er enig i, at de overfører resistens til antibiotika, som har ingen eller kun ringe terapeutisk værdi i human medicin og kun begrænset omfang anvendes på bestemte områder af veterinær medicin. I alle andre tilfælde forventer flertallet, at regeringen aktivt arbejder imod en godkendelse. Hvis Europa-Kommissionen alligevel godkender sådanne antibiotikaresistente markører til markedsføring, skal Danmark med henvisning til forsigtighedsprincippet og EFSAs egen opdeling afvise import og markedsføring i Danmark.

S, DF, SF, RV og EL tager til efterretning, at ESFA mener, at andre antibiotikaresistente markører ikke bør anvendes i gmo-planter til markedsføring.

Flertallet tilslutter sig EU's beslutning om, at antibiotikaresistente markører skal udfases og beklager, at dette stadig ikke er sket. Flertallet opfordrer til, at arbejdet med at få denne udfasning gennemført intensiveres. Under udfasningen skal følgevirkninger i antibiotikaresistens overvåges af en følgegruppe med både human- og planteekspertise.

Flertallet i udvalget konstaterer, at npII genet, der indgår i MON 863 ifølge miljøministerens svar (nr. 24 alm. – del 07/08 2. samling) primært forårsager resistens over for kanamycin, neomycin og geneticin, men at andre former af genet kan give resistens over for paromomycin, ribostamycin, butirosin og gentamicin B. Flertallet noterer sig, at EMEA (MPU svar nr.30) kun har forholdt sig til neomycin og kanamycins terapeutiske værdi. I sit svar til Kommissionen af 22. februar 2007 konkluderede EMEA, at neomycin og kanamycin har betydning i veterinær og human anvendelse, og at deres nuværende og fremtidige brug ikke kan klassificeres som værende af ingen eller mindre terapeutisk relevans.

Flertallet bemærker, at den oprindelige godkendelse af MON 863 skete på baggrund af informationer fra EFSA om at kanamycin og nigrumycin havde ingen eller mindre terapeutisk værdi. Set i forhold til disse informationer repræsenterer EMEAs svar til Kommissionen »ny eller supplerende viden«. S, DF, SF, RV og EL mener på den baggrund, at udsætningsdirektivets beskyttelsesklauseul kan anvendes og opfordrer ministeren til at forbyde markedsføring af MON 863 og gmo-

kombinationer, der indeholder MON 863 i Danmark samt opfordre Europa-Kommissionen til at genoverveje sin beslutning om godkendelse af MON 863.

Flertallet ønsker, at der udover risikovurderinger også skal inddrages den eventuelle nyttevirkning af anvendelsen af gmo'er. I en sådan nyttevurdering skal inddrages effekter på bl.a. fødevareprisudviklingen, muligheden for at hjælpe ulandene, muligheden for at bruge færre pesticider osv. I nyttevurderingen skal også inddrages alternative metoder til at opnå de samme eller større fordele gennem f.eks. andre forædlingsmetoder og produktionsmetoder.

Flertallet opfordrer fødevareministeren til at fremlægge et forslag til, hvilke elementer, der kunne indgå i en sådan nyttevurdering og overveje, hvordan nyttevurdering kan inddrages i EU's godkendelsesprocedure af gmo'er.

Et *mindretal* i udvalget (V og KF) fastholder, at man skal undgå anvendelse af GMOer, der vurderes at kunne få uønskede virkninger på menneskers sundhed og miljøet.

Venstres og Det Konservative Folkepartis medlemmer af udvalget ønsker, at man udover risikovurderinger også skal inddrage den eventuelle nyttevirkning af anvendelsen af GMOer. I en sådan nyttevurdering skal inddrages evt. markedsmæssige konsekvenser, muligheden for at hjælpe ulandene, mulighed for at afhjælpe glutenallergi, muligheden for at bruge færre pesticider osv. I nyttevurderingen kan også inddrages alternative metoder til at opnå de samme eller større fordele gennem f.eks. andre forædlingsmetoder og produktionsmetoder.

V og KF opfordrer fødevareministeren til at fremlægge et forslag til, hvilke elementer, der kunne indgå i en sådan nyttevurdering og overveje, hvordan nyttevurderingen kan inddrages i EU's godkendelsesprocedure af GMOer.

V og KF ønsker, at antibiotikaresistente markører skal udfases. Derfor opfordre mindretallet til at intensivere arbejdet med at udvikle alternative selektionsmarkører og nye teknikker, som ikke indebærer risiko for uønskede virkninger på menneskers sundhed. V og KF skal opfordre forædlingsvirksomhederne til at intensivere arbejdet med at udvikle gmo'er uden antibiotikaresistente markører. Under udfasningen skal eventuelle følgevirkninger i antibiotikaresistens overvåges af en følgegruppe med både human- og planteekspertise.

Mindretallet anerkender, at EFSA vurderer antibiotikaresistente markører ud fra forsigtighedsprincippet, og opfordrer fødevareministeren til over for Europa Kommissionen at rejse spørgsmålet om hvorvidt de kriterier, der bruges af EFSA i forbindelse med risikovurderingen af antibiotikaresistente markører, er tilstrækkeligt egnede til at sikre, at der ikke godkendes GMO'er, som indebærer en sundhedsrisiko eller en miljømæssig risiko.

Det er V og KFs opfattelse, at når det handler om vurderingen af antibiotikas anvendelse og terapeutiske betydning, ligger den faglige kompetence hos WHO og EMEA. Fødevareudvalget opfordrer fødevareministeren til at tage kontakt til EU-kommissionen med henblik på at få en debat i EU, om hvordan man i godkendelsesprocessen kan få styrket inddragelsen af den faglige kompetence i EMEA omkring eventuel resistensudvikling – herunder også spørgsmålet om monitorering af resistensudviklingen i forhold til de relevante antibiotika.

Hvis der foreligger en udtalelse fra EMEA eller andre relevante institutioner i forbindelse med den danske godkendelsesproces, opfordrer V og KF til at disse udtalelser indgår i et rammenotat til Folketinget.

I tilfælde, hvor det er EFSA's, EMEA's eller WHO's vurdering, at anvendelsen af en GMO kan have uønskede virkninger på menneskers sundhed og miljøet forventer fødevareudvalget, at regeringen aktivt arbejder imod en godkendelse.

Mindretallet bemærker, at den oprindelige godkendelse af MON 863 bl.a. skete på baggrund af informationer fra EFSA om, at kananmycin og nigromycin havde ingen eller mindre terapeutisk værdi. V og KF mener på den baggrund, at fødevarerministeren skal tage kontakt til EU-kommissionen med henblik på at få en debat i EU, om fremtidige godkendelser af antibiotikaresistente GMO'er, som ikke vurderes at have uønskede virkninger på menneskers sundhed og miljøet, men hvor der i forhold til ønsket om at minimere resistensudviklingen eksisterer bedre alternativer.

P. u. v.

JØRN DOHRMANN

udvalgsformand

Oversigt over bilag vedrørende B 86

Bilagsnr. Titel

1	Udkast til tidsplan for udvalgets behandling af forslaget
2	Tidsplan for udvalgets behandling af forslaget
3	1. udkast til beretning
4	1. udkast til betænkning
5	Henvendelse af 1/6-08 fra Københavns og Aarhus Universitet

Oversigt over spørgsmål og svar vedrørende B 86

Spm.nr. Titel

1	Spm. om kommentar til henvendelsen af 1/6-08 fra Det Biovidenskabelige Fakultet, jf. B 86 - bilag 5, til fødevareministeren, og ministerens svar herpå
---	--

Bilag, samrådsspørgsmål og spørgsmål/svar på Fødevareudvalgets alm. del, som har relevans for beretningen

Bilagsnr.	Titel
FLF alm. del – bilag 105	Samlenotat vedrørende rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 18/2-08
FLF alm. del – bilag 177	Invitation til arrangement om gmo
FLF alm. del – bilag 247	3. udkast til program for høring og gmo'er med antibiotikaresistente genmarkører
FLF alm. del – spm. 157	Spm. om oversendelse af det talepapir, der lå til grund for besvarelsen af FLF alm. del – samrådsspm. N om de fire antibiotikaresistente gmo'er, til fødevareministeren og dennes svar herpå
FLF alm. del – spm. 158	Spm. om redegørelsen for sammensætningen af EFSA, til fødevareministeren og dennes svar herpå
FLF alm. del – spm. 159	Spm. om, hvilke initiativer ministeren vil tage for at ændre EFSA's gruppeopdeling af gener, til fødevareministeren og dennes svar herpå
FLF alm. del – samrådsspm. N	Samrådsspm. om sikring af, at de fire antibiotikaresistente gmo'er, som Danmark stemte imod godkendelsen af på ministerrådsmødet den 18/2-08, ikke bliver markedsført i Danmark, til fødevareministeren